

Avcı Derneklerine Üye Avcıların Kültürel Özellikleri (İzmir İli Örneği)

İsmail Şafak*

Ortega y Gasset insanları mutlu kılan uğraşları "avlanmak, dans etmek, yarışmak ve konuşmak" olarak dört ana gruba ayırmıştır.¹ Geçmişte olduğu gibi günümüzde de avcılık, bir canlıyı öldürmenin diğer canlıya haz verdiği tek durumdur. Ancak geçmişin izlerini taşıyarak günümüze kadar gelen avlanma tutkusunun yok sayılması da, gerçekçi bir yaklaşım olmamaktadır. Avlanma etkinliğinin oluşması için avlananın kaçıp kurtulma şansının olması, ya da, kaçıp kurtulabilecek güçte olması gerekmektedir.² Günümüzde avcı regülatör durumuna gelerek ekolojik ve çevresel işlev yürütmektedir. Diğer bir deyişle avcı, çevreci bir statü kazanarak, yabanılığın ve biyolojik çeşitliliğin güvencesi durumuna gelmiştir.

Avlanma 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda (KAK), avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile belirlenen esas ve usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi ifade etmektedir. Aynı kanunda yasadışı avlanma, korunan veya avına izin verilen yaban hayvanı türlerini; izin verilen yerler, belirlenen zamanlar, miktarlar dışında ve/veya zehirleyerek, tuzak ve kapan kurarak veya men edilen diğer usullerle canlı veya ölü ele geçirmeye çalışmayı veya ele geçirmeyi ifade etmektedir (KAK, 2003).

Ortega y Gasset'e göre avcılık, bir canlının kendinden daha aşağı konumdaki türe ait diğer yaratığı ölü veya diri olarak elde etmek amacıyla yürüttüğü eylemdir.³ Avlanmanın temelinde avcının izlemek ve ele geçirmek amacıyla uyguladığı yöntemler ve avın kaçıp kurtulmak için aldığı karşı önlemler bulunmaktadır. Avın saklanma içgüdüğü bu önlemler arasında gösterilmektedir.

Doğada özgürce yaşayan hayvanların canlı veya cansız olarak ele geçirilmesi eylemi demek olan avcılık, insanoğlunun hemen her tarihsel dönemde ilgisini çekmiştir. Bu ilgi hâlâ yerkürenin hemen hemen her köşesinde varlığını sürdürmektedir. Ancak günümüzde avcılık

---

* İsmail Şafak, Çevre ve Orman Bakanlığı AR-GE Dairesi Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Araştırma Uzmanı, İzmir.

¹ D. Ortega y Gasset, *Avcılık Üstüne*, Yapı Kredi Kültür Sanat yayınları, İstanbul 1997.

² *age*.

³ *age*.

etkinliği, rekreasyon, doğayla bütünleşme, psikolojik direnç, bilgi edinme, sosyal dayanışma, kültür ve ahlak içeriği bakımından önceki dönemlere göre çok daha gelişmiştir.⁴

Avcı kültürü, avcının yaban hayvanlarının yaşamına, yaşama alanına ve hayvanların kendilerini, kendi doğal tarzlarına göre geliştirme hakkına müdahalesini en az düzeyde tutmasını, gereksiz öldürmelerden kaçınmasını, teknolojinin kendisine sağladığı üstünlüğü dışlayarak, avıyla eşit koşullarda mücadele etmesini ve hayvana kaçıp kurtulma şansı tanınmasını gerektirmektedir.⁵

Avcı kültürü, avlanma şekli ve faaliyetlerinin sonucunu etkileyen, belirli insan topluluklarınca oluşturulan, inanç, değer, duygu ve düşünceler, örf ve adetler ile diğer kişiler arasındaki ilişkilerin sonuçlarının tamamıdır. Avcı kültürünün temel öğeleri; *değerler, liderler ve kahramanlar, törenler ve simgeler, öykü ve efsaneler, dil, örfler ve normlar* başlıkları altında toplanabilir. Avcı kültürü, avcılara farklı bir kimlik vermekte, avcılığa bağlanmaya yardımcı olmakta ve avcılar tarafından paylaşılmaktadır.

Geray ve Iğircık Türkiye’de avlanma kültürünün henüz yerleşmediği, yaban hayvanlarına yönelik en önemli tehdidin avcılardan geldiği belirtmektedir. Yine avcılarının büyük çoğunluğunun avladığı hayvanları tanımadığı, hiç bir kurala bağlı kalmaksızın önüne çıkan her türden ve her yaştan yaban hayvanını kayıtsızca avlayabildiği vurgulamaktadır. Aynı yayında avcılarının av ve yaban hayatı kaynaklarına karşı takındıkları bu tutumun değişmesi gerektiği ve çevreye duyarlı bir topluluk haline gelmeleri için yeni değerleri benimsemelerinin zorunlu olduğu ifade edilmektedir.⁶

Avcıların avcılıktaki davranış gelişimleri 1. öğrenme, 2. sınırlara 3. ulaşım, 4. trofe, 5. metot ve sportmenlik olmak üzere beş basamakta sınıflandırılmaktadır.⁷ Öğrenme basamağı avcının ilk iki yılını ve avcının nişan alma, atışla ilgili becerilerini geliştirme ve avcının öğrendiklerini çevresine gösterme çabalarını kapsar. Sohbetlerini sürekli olarak silah, nişan alma ve atış teknikleri üzerinde yoğunlaştırması bu basamakta bulunan avcının karakteristik davranış biçimlerinin başında gelir. Avcı kültürü hakkında pekişmiş bir kanaati yoktur.

---

⁴ Geray, U., “Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımla İlgili Eğitim Workshop’u Raporu”, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl 36, S. 6, İzmir 1999.

⁵ U. Geray, M. Iğircık, “Türkiye’de Av Yaban Hayatı Eğitimi”, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl 39, S. 8, Ankara 2002, s. 5-10.

⁶ *age*.

⁷ M. E. Bora, *Avcılığın Kısa Tarihi ve Özü, Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Eğitim Kitabı*, Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü Eğitim yayınları, Ankara 2001.

Evrensel değerler, ve var olan doğal kaynakların gelecek nesillere aktarılması ile ilgili ana konular onu hiç ilgilendirmemektedir.⁸

Sınırlara ulaşma basamağı avcının ilk dört yılını kapsar. avcının amacı, yasal limitleri doldurmak için avlanmak ve avcılık yeteneğini kendine ve yakın çevresine ispatlamaktır. Av sonunda vurduklarını yakınlarına göstermek arzusu, her zaman ön plandadır. Başarısız geçen avlar avcı için ruhsal bağlamda yıkımdır. Av tutkusu, gündelik hayatında her şeyden daha fazla öncelik taşır. Avcılık konusunda kıskançtır.⁹

Trofe basamağı başlangıçtan on yıl sonra oluşur. Bu basamakta bulunan avcı rasgele avlanmak istemez, avlanma etkinliğini önceden (ne zaman ve hangi av hayvanının vurulacağı) planlar. Avcı avcılık eylemi için yeni arkadaşlıklara gönüllü değildir. Daha az avlanmaya gider.¹⁰

Metot basamağında avcı; avlanma yönteminde avlanmayı daha fazla beceri gerektiren ve dolayısıyla ava daha fazla kaçıp kurtulma olanağı sağlayan metotlara yönelmektedir. Avcının avlağa fotoğraf makinesi götürme davranışı bu basamakta rastlanır. Avlanmış olmak veya av hayvanı vurup vurmamak artık eskisi kadar önemli değildir. Bazı hâllerde av hayvanının kaçması onu sevindirir. Bu basamakta avcı her konuda seçicidir. Geçmişini sorgulamanın başlangıcı, metot basamağının son yıllarıdır.¹¹

Sportmenlik basamağında, uzun yıllar boyu yürütülen ve avlarda üretilmiş ve geliştirilmiş değer yargıları, doğa ile ilgili denge kavramları, yaşama verilen değer, yaşam armonisi doğa ve yaşam sevgisi gibi ana öğeler etken rol oynar. Geçmişte yaşananlar bu basamakta ayrıntılı biçimde sorgulanır. Bu dönemi yaşayan avcı genç avcılara avlanmanın prensiplerinin öğretilmesi, habitat korunması ve geliştirilmesi çalışmalarında görev alır. Bu basamaktaki avcı yalnızdır, duygusaldır ve alıngandır. Bu yalnızlığını aşmak, kazanımlarını gelecek nesillere aktarmak için kitap yazar.¹²

Av ve yaban hayatı yönetiminde, avlanmayı üstün ilkelere, normlara ve değerlere kavuşturmak gibi bir görevle karşı karşıya bulunmaktadır. Ne var ki, bu değerler yalnız avlananların değil, aynı zamanda kaynağın sahiplerinin veya yöneticilerinin de değerleri

---

⁸ *age.*

⁹ *age.*

¹⁰ *age.*

¹¹ *age.*

¹² *age.*

haline gelmelidir. Yani yaban hayatını yönetenlerle bu kaynaklardan mutluluk sağlamayı hedef edinenlerin değerlerinde bütünleşme yaşanmalıdır.¹³

Türk toplumunun avcılar bazında kültürel niteliklerini saptamaya yönelik araştırmalara gereksinim bulunmaktadır. Sorunların çoğu, insan yapısını ve kültürel hassasiyet alanlarını tanımamaktan kaynaklanmaktadır. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün etkili ve verimli bir kaynak yönetimi için kültürel nitelikleri bilmesi gerekmektedir. Avcıları eğitmede, ödüllendirmede, cezalandırmada, huzurlu ve mutlu kılabilmede, etkin yönetmede kültürel özelliklerin yani, zihinsel ve ruhsal yapının bilinmesinin payı büyüktür.

Av ve yaban hayatı yönetimindeki sorunlar, nedenleri ve çözüm biçimi bakımından incelendiğinde, bunların toplumun kültürel yapısı ile çok yakın ilişki içinde olduğu görülmektedir. Nitekim bu çalışmada, İzmir ilindeki avcılarının kültür özellikleri değerler, liderler ve kahramanlar, törenler ve simgeler, öykü ve efsaneler, dil, örfler, normlar ve örgütsel sosyalleşme kapsamında ele alınarak belirlenmiştir.

Bu araştırma için Türkiye’de kültür, avcı kültürü, avcılık ve avcılar ile ilgili literatür taraması yapılarak konu ile ilgili genel bilgiler toplanmıştır. Çalışma alanı olarak seçilen İzmir ilindeki avcı derneklerinin adı, adresi, telefon numaralarına ait veriler İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Başmühendisliği (DKMPB)’nden temin edilmiştir.

İzmir ilinde 144 avcı derneği bulunmaktadır. Bunlardan 15’i Nisan ayında (2004) ziyaret edilmiş, 135 avcı ile görüşülmüştür.¹⁴ Bu görüşmelerden “Avlanılan Alan, Avlanılan Tür ve Avlanma Sıklığı” başlığında sunulan bulgular ile 2005 yılında avcılara uygulanan anket formunu geliştirebilmek için gerekli veriler elde edilmiştir. Haziran ve Temmuz (2005) aylarında 26 avcı derneğinde 96 avcı ile yüz yüze anket yapılmıştır.

Anket yapmak üzere rasgele belirlenen avcı derneğine gidildiğinde, öncelikle dernek başkanı ile görüşülmüş ve gönüllü olarak ankete katılmak isteyen avcılar belirlenmiştir. Anket formu 30 sorudan oluşmakta olup, avcı kültür unsurlarını ve bunların ağırlığını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Anket sorularından üçü avcı derneklerini tanımaya, sekizi avcılarının demografik özelliklerini belirlemeye, dördü kişisel eğilimleri ortaya çıkarmaya ve 15’i kültür bileşenlerini saptamaya yönelik olarak seçilmiştir.

¹³ U. Geray, “Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde İlkeler”, *Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Politikalar Toplantısı (Tebliğler)*, 06-07 Temmuz 2000, Uludağ, Bursa 2000.

¹⁴ Belirtilen 15 avcı derneği ve 135 avcı denek, Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü'nün “Ege Bölgesi’nde Avlanma Kartı Olan Avcıların Profilinin Belirlenmesi” isimli projesinin İzmir ili avcı dernekleri ve avcı deneklerinin bir kısmını oluşturmaktadır.

Anket verileri, bilgisayarda Excel formatında işlenerek değerlendirilmiştir. Anket formlarında avcılara birden fazla seçeneği işaretleme olanağı tanınmıştır. Bu nedenle bulgular bölümünde verilen çizelgelerdeki yüzde sütunlarının toplamı ile metin içerisinde verilen yüzdelerin toplamı %100’ü aşmaktadır. Bu değerlendirme biçimi avcılarının sorulara verdiği cevapların ağırlıklarının net olarak görülmesi amacıyla tercih edilmiştir.

Avcı Dernekleri

Avcı derneklerinin kuruluşu genelde 20 yıl ve öncesine dayanmaktadır. Bornova Avcılar Derneği (1937) ilk kurulan avcı derneği olup, bunu Menemen (1948), Buca (1949), Balçova (1950), Tire (1951) avcı dernekleri izlemiştir. Çizelge 1’de avcı derneklerinin faaliyet süresi verilmiştir.

İzmir ilindeki avcı derneklerinin %60’ı etkinliklerini sahip oldukları bir daire veya binada sürdürmektedir. Geri kalan %40’ının ise dernek binası bulunmamakta, bunlar dükkânları veya daireleri kiralarak çalışmalarını devam ettirmektedir. Bazı avcı dernekleri kahvehaneleri adres olarak göstermektedir.

Çizelge 1. Avcı Derneklerinin Faaliyet Süresi

Faaliyet Süresi	Dernek Sayısı	Yüzde
1-9 yıl	2	7,7
10-19 yıl	2	7,7
20-29 yıl	5	19,2
30-39 yıl	5	19,2
40 yıl ve öncesi	12	46,2
Toplam	26	100

Etkinliklerini sahip oldukları veya kiradıkları bir daire veya binada sürdüren avcı derneklerinin %38’i gündüz saatlerinde kapalı olup, akşamları açılmaktadır. Geriye kalan %62’si ise hem gündüz hem de akşam saatlerinde etkinliklerini sürdürmektedir.

Avcı derneklerinde doldurulmuş av hayvanlarını teşhir etme veya etmeme, üyelerinin (ölmüş olanlar da dâhil olmak üzere) resimlerine ait bir köşe ayırma veya ayırmama bakımından gözlem yapılmıştır. Kahvehanelerde bunlardan hiçbiri bulunmamaktadır. Bütün dernekler içerisinde doldurulmuş av hayvanı teşhir bölümü %54 oranında bulunmaktadır. Yine avcı derneklerinde üye resimlerine %64 oranında bir köşe ayrılmıştır. Bununla birlikte doldurulmuş av hayvanı teşhir bölümü bulunan avcı derneklerinin tamamında üye resimleri görülebilmektedir.

Avcı derneklerinin %36,5’inde başarılı bir avcılık geçmişi bulunan, yaşlandığından dolayı artık avlanamayan veya rahatsızlığından dolayı avcılığı bırakmak zorunda kalan

avcılara yönelik özel bir tören yapılmaktadır. Bu derneklerin özel tören etkinlikleri %15,6 “yemek düzenleme”, %7,29 onur belgesi verme”, %7,29 “plaket verme”, %6,25 “fahri üye yapma” şeklindedir.

Avcı derneklerinin bazıları Merkez Av Komisyonu tarafından belirlenen av sezonunun ilk gününü “av bayramı” olarak kutlamaktadır. Nitekim bu özel günde vurulan av hayvanlarının eti av bayramına katılanlarla birlikte yenmektedir. Ayrıca bazı avcı dernekleri (nisan veya mayıs ayındaki yağmursuz bir günde, Jandarma ve Kaymakamlıktan izin aldıkları bir alanda) üyelerine yemek (pilav, kavurma vb.) vermektedir. Yine bazı avcı dernekleri mevlit okutmakta ve lokma dağıtmaktadır. Av bayramı ve yemek organizasyonlarında hatıra fotoğrafı çekilmekte, bu fotoğraflar avcı derneğinde teşhir edilmektedir.

Avcı Derneklerine Üye Avcılar

Örneklenen derneklerdeki avcılarının yaşları 18-34, 35-49, 50-59 ve 60’dan yukarı olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Avcıların ortalama yaşı 46,5’dir. Bunların %15,63’ü 18-34; %39,58’i 35-49; %34,38’i 50-59, %10,42’si 60 ve üstü yaşlarda bulunmaktadır.

Avcıların eğitim durumu ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Buna göre avcılarının %57,29’u ilkökul, %13,54’ü ortaokul, %19,79’u lise ve %9,38’i üniversite mezunudur. Bu bağlamda avcılarının %29’u lise ve üniversite düzeyinde eğitim almış olup, avcılarının ortalama eğitim süresi 7,7 yıldır. Türkiye’de erkeklerin ortalama eğitim süresi 7,01 yıldır.¹⁵ Avcı derneğine üye olma ve avcılıkla ilgilenme süresi ortalama 19,2 yıldır.

Avcılar meslekleri itibariyle emekli, esnaf, şoför, mühendis, serbest meslek, işçi, çiftçi ve memur olarak sekiz grupta incelenmiştir. Buna göre avcılarının %33,33’ü emekli, %14,58’i esnaf, %12,50’si işçi, %11,46’sı şoför, %8,33’ü çiftçi, %7,30’u mühendis veya teknisyen, %6,25’i serbest meslek ve %6,25’i memurdur.

Gelir ortalaması bazında incelendiğinde, Türkiye’de 2004 yılı ortalama kişi başına Gayri Safi Milli Hasıla 5974,90 YTL iken,¹⁶ avcılarının ortalama yıllık geliri 7256,25 YTL’dir. Avcılar bir avlanma sezonunda yıllık gelirlerinin ortalama %6,32 ‘sini (458,40 YTL) fişek, ulaşım, giyim, beslenme alımları için harcamaktadır. Bu harcamaların %40,7’si (186,34 YTL) ulaşım gideri, %25,1’i (115,01 YTL) fişek alımı, %24,0’ı (110,22 YTL)

¹⁵ Türkiye İstatistik Kurumu, “Nüfus ve Kalkınma Göstergeleri”, 2005, <http://nkg.die.gov.tr/>

¹⁶ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, “Üretim, İstihdam ve Ücret Verileri”, 2005, <http://tcmbf40.tcmb.gov.tr/cbt.html>.

beslenme gideri ve %10,2’si (46,83 YTL) giyim gideri şeklinde dağılım göstermektedir. Avcılar bir av sezonunda ortalama 293,3 adet fişek kullanmaktadır.

Yasal çerçevede avlanabilmek için kamu kuruluşları tarafından alınan yıllık avlanma izin bedelleri ile av köpeği giderleri yukarıda belirtilen avcı giderleri içerisinde yer almamaktadır. Avcıların %62,5’i bir, %8,3’ü iki, %3,2’ü üç av köpeğine sahiptir. Av köpeği olmayan avcılarının oranı %26’dır.

Avcılığı Seçme Sebepleri ve Usulsüz Avlanmaya Bakışları

Avcıların ailesinde kendilerinden başka avcı olup olmadığı baba, dede ve akraba bazında incelenmiştir. Buna göre avcılarının %41,7’sinde baba, dede ve akraba avcı bulunmamaktadır. Geriye kalan %58,3’lük oranda bunlardan en az biri bulunmaktadır. Nitekim bu %58,3’lük oranın dağılım yüzdeleri şu şekildedir: %33,3 oranında baba, %20,8 oranında akraba %15,6 oranında dede avcı ailede bulunmaktadır. Burada verilen oranların toplamı %100’ü aşmakta olup, aşan %11,4’lük kısım ailedeki baba ve/veya dede ve/veya akraba avcı ortaklığını göstermektedir.

Bireyi avcı olmaya çeken nedenler üzerine yapılan 9 maddelik araştırma sonuçları Çizelge 2’de görülmektedir. Buna göre doğa sevgisi, bedensel hareket yapma ve arkadaşlarla birlikte olma isteği ilk üç sırada bulunmaktadır. 2004 yılı bulgularında verilen %7,4’lük “ekonomik yarar sağlıyorum” ifadesi yaban domuzu için geçerlidir. Nitekim bazı avcılar vurdukları yaban domuzunun etini satmaktadır. Avcı olma nedenleri arasında bulunan “ateş etme zevki” 2004 yılında %19,3 iken 2005 yılında %13,53’e gerilemiştir.

Avcılar doğa sevgisinin yaşlandıkça arttığını, gençlikte mevcut olan ateş etme zevkinin yaşlandıkça bedensel hareket gereksinimine dönüştüğünü deneyimlerine dayanarak belirtmişlerdir. Nitekim geçmişte çok sayıda av hayvanı vuran birey iyi bir avcı olarak görülürken, günümüzde av hayvanı sayısının azalması nedeniyle bu görüşün değiştiği avcılarca belirtilmektedir. Yine kırsaldan şehre olan göçle birlikte avlanma tarzında olan değişiklikler, av ve yaban hayatı ile ilgili belgeseller vb. de bu değişikliğin nedenleri arasında gösterilebilir. Bu kapsamda Çizelge 2’de de görüldüğü gibi 2004 yılında %22,2’lik hayvan avlama zevki; 2005 yılında %7,3’e gerilemiştir. Bu bağlamda hayvan avlama zevkinin kökeninin geçmişe dayandığı ve potansiyelinin azaldığı söylenebilir.

Avcıların yasal düzenlemelere bakış açısı da belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda avcılarının %47,9’u “devletin para toplamak için”, %28,1’i “avcılığın kurallara bağlanarak bilinçli avcı yetiştirilmesi için”, %27,1’i “avcılığı bürokratik işlemlerle zorlaştırmak için”,

%26,0’ı “gelecek nesillerin avlanmasının garanti altına almak için” yasal düzenlemelerin gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

Çizelge 2. Avcı Olma Sebepleri¹⁷

Sebepler	2004 Yılı Bulguları (%)	2005 Yılı Bulguları (%)
Doğa sevgisi	82,2	82,3
Bedensel hareket yapmak	68,9	67,7
Arkadaşlarla birlikte olmak	61,5	53,1
Doğada yalnız olmak	26,7	14,6
Ateş etmek	19,3	13,5
Hayvan avlamak	22,2	7,3
Arkadaşlarıma uyuyorum	8,9	0,0
Ekonomik yarar sağlıyorum	7,4	0,0
Besin sağlıyorum	10,4	0,0

Avcılara usulsüz bir avlanma gördüklerinde ne yaptıkları sorulmuş ve Çizelge 3’te verilen cevaplar alınmıştır. Buna göre “hiçbir şey yapmayacağını belirten” avcılarının oranı bir önceki yıla göre artış göstermiştir. Bunun nedeni avcılar tarafından “daha önceleri çok fazla ihbarda buldukları ancak ilgili kuruluşların (Jandarma, DKMPB) ihbarları dikkate almaması nedeniyle artık hiçbir şey yapmadıkları” şeklinde açıklanmıştır. Yine avcılarının 2005 yılında “avcı kuruluşuna bildiririm” seçeneğini 2004 yılına göre daha az önemsemesi, avcı derneklerinin usulsüz avlanan avcılara karşı yasal bir yetkisinin bulunmamasına dayanmaktadır.

Çizelge 3. Usulsüz Avlanan Avcıya Karşı Takındıkları Tavrı

Tavır	2004 Yılı Bulguları (%)	2005 Yılı Bulguları (%)
İkaz ederim	37	39
İlgili kuruluşa ihbar ederim	39	39
Avcı kuruluşuna bildiririm	15	6
Hiç bir şey yapmam	9	16

Avlanılan Alan, Avlanılan Tür ve Avlanma Sıklığı

İzmir ilindeki avcılarının %24’ü köyden kente göç etmiştir. İzmir avcılarının çoğunluğu bölgelerinde yapılaşma, sanayileşme vb. nedenlerle avlanacak alan bulamadığı için, bölge dışında avlanmak durumundadır. Avcıların %49’u aynı bölgede, %36’sı aynı il içerisinde avlanırken, %15’i farklı bir ilde avlanmaktadır. İzmirli avcılarının %41’i farklı bir ilde en az bir kez avlanmıştır.

¹⁷ Çizelge 2 ve Çizelge 3’de verilen soru formatı Ege Ormanlık Araştırma Müdürlüğü’nün “Ege Bölgesi’nde Avlanma Kartı Olan Avcıların Profiline Belirlenmesi” isimli projesinden alınmıştır.

Avcıların avlanma sıklığı belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre avcılarının %44’ü haftada bir, %26’sı haftada iki, %14’ü haftada ikiden çok, %10’u ayda bir, %6’sı ayda iki kez avlanmaya gitmektedir. Bu durumda avcılarının %84’ü haftada en az bir kez ava gitmektedir.

Avcıların en çok avladığı türler belirlenmiş olup, avcılar %69 oranında kanatlı av hayvanlarını tercih etmektedir. Nitekim tırnaklı av hayvanlarının (yaban domuzu dışında) avlanması Türkiye’de yasaktır. Buna göre avcılar bıldırcın (%25), keklik (%24), ördek (%9), çulluk (%9) ve üveyik (%2) vurmaktadır. Ayrıca avcılarının %16’sı domuz; %15’i tavşan avlamaktadır. Avcıların %1’i, Türkiye’de avlanması yasak olduğu halde, karaca avladığını beyan etmiştir.

Avcıların 10-15 yıl sonra avlamak istedikleri türler belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre avcılarının %78’i aynı türleri avlamak istediklerini belirtmiştir. Tırnaklı tür avlamak istiyorum diyenlerin oranı %22’dir. Avcılar, Türkiye’deki av ve yaban hayvanlarının gelecekteki durumunun bugünkü yapıdan farklı olmayacağını düşünmeleri nedeniyle, “aynı türleri avlamak istiyorum” yanıtının oranı yüksek çıkmıştır.

Avcıların Dernekleri ile İlişkileri

Örgüt kültürünün niteliği bakımından avcılarının avcı derneğinin kuruluş amacını bilip-bilmediği araştırılmıştır. Bu durumda avcılarının %85,4’si üyesi bulunduğu avcı derneğinin amacını bildiğini, %8,3’ü bilmediğini, %6,3’ü ise bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir. Avcı derneklerinin kuruluş amaçları (önem sırasına göre) kısa başlıklar hâlinde aşağıda verilmiştir:

- Yöre avcılarının bir mekânda toplanmasını sağlamak,
- Avcılar arasında dayanışma ve kaynaşmayı sağlamak,
- Üyelerin av tezkeresi, avlanma belgesi gibi bürokratik işlemlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak,
- Yasal kurallara uygun, eğitilmiş avcı yetiştirmek,
- Yörelere avcılığı kontrol altına alarak, kaçak avcılarla mücadele etmek,
- Av ve yaban hayvanlarının bakımı, korunması ve çoğaltılması için çalışmalar yapmak,
- Avlanmak için sosyal faaliyetler, av organizasyonları düzenlemek,
- Yeni nesillerin avcılığı öğrenmesini sağlamak,

Avcı derneklerinin kuruluş amaçları yukarıdaki ifadeler doğrultusunda kısaca “yöre avcılarının bir çatı altında toplanması, yöredeki avcılarının kurallara uygun şekilde avlanmasını sağlama, üyelerin bürokratik işlemlerini yerine getirme” şeklinde özetlenebilir.

Avcıların %45,8’i üyesi bulunduğu avcı derneğinin kuruluş hikâyesini bildiğini, %54,2’si bilmediğini ifade etmiştir. Kuruluş hikâyesi örgüt kültürünün gelişmesi açısından önemli olup, yeni katılacak üyelere örgüt hakkında bilgi verir. Avcı derneğinin kuruluşu ile ilgili hikâyeler çoğunlukla iki nedene dayanmaktadır. Bunlardan birincisi bir grup avcının, üyesi oldukları avcı derneğinin amacını benimsememe ve/veya dernek yönetim biçimini beğenmeme ve/veya üye avcılar ile anlaşamama gibi nedenlerle yeni bir avcı derneği kurulmuştur. İkinci neden yörede tanınan ve sözü başkalarınca dinlenen avcı, imam veya öğretmenin öncülüğünde avcılarının bir mekânda toplanmalarını sağlamak, yöre avcılığını kontrol edebilmek ve kaçak avcılıkla mücadele yapmak, üyelerin av tezkeresi ve avlanma belgesi gibi bürokratik işlemlerini daha kolay yerine getirmelerini sağlama amacına hizmet etme isteğidir.

Avcıların %70,8’ü avcılarının örgütlenmesi gereğine inandığı, %28,1’i çeşitli av programları düzenlediği, %27,1’i avlanma belgesi alımında sağlanan çeşitli indirimlerden yararlandığı ve %15,6’sının lokal vb. imkânlar için avcı derneğine üye olmuştur. Buna benzer başka bir soruda, “üyesi buldukları avcı derneğinin kendilerine ne ifade ettiği” sorulmuş olup, alınan cevaplar Çizelge 4’te verilmiştir. “Arkadaşlarımla bulduğum bir mekânı ifade ediyor” ve “avcı kültürünün gelecek nesillere aktarılmasını ifade ediyor” seçenekleri en çok işaretlenmiştir.

Çizelge 4. Avcı Derneğinin Anlamı

Anlam	Avcı Sayısı	Yüzde
Arkadaşlarımla bulduğum bir mekânı	56	58,3
Avcı kültürünün gelecek nesillere aktarılmasını	39	40,6
Bilinçli avcılığı	30	31,3
Anılarımla dolu bir mekânı	27	28,1
Doğa sevgisini	26	27,1
Avcıların eğitim ve uygulama mekânı	15	15,6
Aidat ödemelerini ve bürokrasiyi	5	5,2
Boş zamanlarımı geçirdiğim bir mekânı	4	4,2

Avcıların %62,5’i avcılar arasında paylaşılan güçlü bir kültürün bulunduğu, %32,3’ü bulunmadığı, %5,2’sinin ise bu konuda fikri olmadığı tespit edilmiştir. Avcılar paylaşılan güçlü kültürün unsurlarını aşağıdaki gibi özetlemiştir.

- Sevgi, saygı (avcılar bunu doğa sevgisi ve büyüklere saygı olarak ifade etmektedir),

- Arkadaşlık (avcılar bunu kader arkadaşlığı olarak tanımlamaktadır),
- Dostluk, kardeşlik (avcılar kendilerini bir aile olarak ifade etmektedir),
- Süreklilik (avcılık geçmişten günümüze ulaşan ata sporu olarak görülmektedir),

- Dayanışma (avcılar her türlü etkinliği birlik-beraberlik içinde yapmaktadır),
- Sosyal hayatı düzenleme (dernek yönetiminin öncülüğünde ava gitme),
- Av sohbetleri,
- Bilinçli avlanma, çevre duyarlılığı, doğa koruma,
- Grup ile avlanmaya gitme (avcılar ava tek başlarına gitmekten hoşlanmamaktadır),

- Her yaşta ve her sınıftan avcı ile arkadaşlık kurma (Avcılardan biri bu durumu “patronum, avlanma etkinliği sırasında benim sözlerime uyuyor, benimle birlikte yemek yiyor” şeklinde ifade etmektedir),

- Üyelerin resimlerini (ölmüş olanlar dâhil) veya özel resimleri teşhir etme,
- Av hayvanlarını doldurarak teşhir etme,
- Üyelerin düğün, nişan gibi özel günlerine çiçek gönderme,
- Üyelerin hastalık, ölüm, ekonomik sıkıntı vb. sorunlarını paylaşma,
- Av hayvanı vuramayan avcıyla şakalaşma,
- Yemek, mevlit, av bayramı gibi etkinlikler.

Avcıların %67,7’si avcılar arasında paylaşılan değerlerin bulunduğu, %25’inin bulunmadığı, %7,3’ünün ise bu konuda fikri olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Avcıların paylaştığı değerler aşağıda sunulmuştur.

- Dostluk ve Arkadaşlık,
- Av muhabbetleri,
- Avcıların sorunlarının paylaşılması,
- Vurulan av hayvanlarının av hayvanı vuramayan avcı ile paylaşılması,
- Grup ile avlanmaya gitme,
- Doğa, insan ve hayvan sevgisi,
- Fedakârlık,
- Her yaşta ve her sınıftan avcı ile arkadaşlık kurma,
- Üyelerin resimlerini (ölmüş olanlar dâhil) teşhir etme,
- Saygı,
- Yardımlaşma,

- Yemek, mevlit, av bayramı gibi etkinlikler.

Avcılar “rasgele” terimi ile selamlaşmaktadır. Avcıların %39,6’sı avcılar arasında kullanılan ortak bir dilin bulunduğunu, %53,1’i bulunmadığını, %7,3’ü ise fikri olmadığını beyan etmiştir. Gerçekte, kültürel değerlerin gelişmesinde kullanılan temel araçlardan bir tanesi dil olup, her örgütün kendine özgü bir dili bulunmaktadır. Avcılar ortak dil öğeleri için aşağıdaki örnekleri vermiştir.

- Avcılar yaralı hayvanın uzun sürede ölecek olması durumunda yaralayan avcıya “avı deldirdin”, yaralı hayvanın kısa sürede ölecek olması durumunda yaralayan avcıya “avı kanattırdın”, avı vuramayan avcıya “ karavana attın” ifadelerini kullanmaktadır,

- Avcılar arazide ıslık, düdük, el işareti ile anlaşmaktadır. Ancak avcılar arasında cep telefonu kullanımının yaygınlaşması, bu işaretleşme biçimlerinin kullanımını azaltmaktadır,

- Sürek avında tek tüfek sesi avın başladığını, ilerleyen zamanlardaki tek tüfek sesi avın bittiğini, ıslık sesi toplanmaları gerektiğini belirtmektedir.

- Bazı avcılar yalan söyleyen avcı arkadaşlarını derneklerinde bulunan çanı çalarak uyarmaktadır,

- Bazı avcılar av hayvanı vuramayan avcının şapkasına av tüfeği ile ateş etmektedir,

- Bazı avcılar domuz avında, domuz vuramayan avcının pantolonunun paçasını kesmektedir.

Avcıların %49,0’u yaratıcı ve değişimleri oluşturduğuna inandığı bir lider veya kahramanın avcı derneğinde bulunduğunu, %44,8’i bulunmadığını kabul etmektedir. Avcıların %6,2’sinin bu konuda fikri bulunmamaktadır. Avcılar dernek başkanını, yönetim kurulu üyelerini çoğunlukla lider olarak görmektedir. Yine üyelerden bazılarını lider olarak gösteren avcılara da rastlanmıştır.

Avcıların %68,8’i üyesi buldukları avcı derneğinin bir flaması ve/veya rozetinin bulunduğunu, %31,2’si bulunmadığını ifade etmiştir. Atış yapan avcı, av tüfeği, av yeleği, mızrak, keklik, şahin, kurt, ördek, tavşan, geyik başı, aslan, av köpeği gibi çeşitli öğeler flamanın içeriğini oluşturmaktadır. Flama genelde kırmızı bez üzerine çapraz tüfek, keklik ve tavşan (veya ördek) figürlerinden oluşmaktadır.

Avcılar genelde avcı yeleği, çizme ve kamuflajdan oluşan bir kıyafet ile avlanmaya gitmektedirler. Avcı derneklerinin bazılarında derneklerine özgü standart kıyafet tasarlanmıştır. Bu kıyafet kolay fark edilmelerini sağlayacak turuncu veya sarı renkli şapka

ve/veya yelekten oluşmaktadır. Bu şapka ve yeleklerin üzerinde derneği tanıtan amblem bulunmaktadır. Ancak avcılar sadece %15,63’ü bu tip standart bir kıyafet kullanmaktadır

Avcı derneklerine yeni katılan avcılar için düzenlenen etkinlikler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen etkinlikler Çizelge 5’te verilmiştir. Avcıların %33,3’ü yeni üyelere yönelik hiçbir etkinliğin düzenlenmediğini belirtmiş olsa da, avlanma tekniklerinin öğretilmesi, doğa koruma ve büyüklere saygı en çok gerçekleştirilen etkinliklerdendir.

Çizelge 5. Yeni Üye Avcılara Yönelik Etkinlikler

Etkinliğin Çeşidi	Avcı Sayısı	Yüzde
Avlanma tekniklerini öğretiyoruz	52	54,2
Doğayı koruması gerektiğini öğretiyoruz	36	37,5
Büyükler saygı göstermesini öğretiyoruz	35	36,5
Arkadaşlarımızı tanıtıyoruz	34	35,4
Köpek bakımı ve eğitimini öğretiyoruz	31	32,3
Silah bakımını öğretiyoruz	30	31,3
Atış tekniklerini öğretiyoruz	28	29,2
Avcı eğitim kursuna gönderiyoruz	11	11,5
Hiçbir etkinlik gerçekleştiriyoruz	32	33,3

Avcıların yeni arkadaşlık kurma istekliliği (avlanmaya kiminle gittiği) belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda avcılar %37,5’i genelde aynı kişilerle avlanmaya gittiğini, %10,4’ü üyeler arasında avlanmaya kiminle gittiğinin önemi olmadığını ifade etmiştir. Kalan %52,1’lik kesimin %33,3’ü az, %18,8’i ise çok fazla seviyesinde avlanmaya yeni arkadaş ile gidebileceğini belirtmiştir.

Avcıların üyesi buldukları avcı derneği için ne gibi özverilerde bulunduğu belirlenmek istenmiştir. Bu kapsamda avcılar %55,2’si “üyelik aidatı ödediğini”, %43,8’i “yönetim tarafından verilen görevleri yerine getirdiğini”, %46,94’ü usulsüz avlananları uyardığını ve/veya ihbar ettiğini, %34,4’ü “üye olduğu için kurallara uygun avlanmak zorunda kaldığını”, %24,0’ı “kuş salma, kış yemlemesi gibi etkinliklere katıldığını” ifade etmiştir.

Avcıların %20,8’i avlanma esnasında sürekli olarak fotoğraf makinesi taşıdığını, %79,2’si taşımadığını belirtmiştir. Avcılar fotoğraf makinesini genelde kendilerini, arkadaşlarını ve vurdukları av hayvanlarının fotoğrafını çekmek amacıyla taşımaktadır. Bazı avcılar fotoğraf makinesini ilginç manzaraları, doğal oluşumları, su kaynaklarını, doğaya zarar veren ve kirleten (örneğin tarım ilacı kutusu, plastik şişe gibi) maddeleri görüntülemek amacıyla kullanmaktadır.

Avcıların bazı konulardaki düşünceleri Çizelge 6’da gösterilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Çizelge 6’da verilen “konular” sütunundaki her bir maddeye avcılar yüz üzerinden puan vermesi istenmiştir. Avcıların verdikleri bu puanlar “yüz üzerinden önemi” sütununda verilmiştir.

Avcılar için avcılığın sosyal yaşamda orta öncelikli oluşu, yasal limitleri doldurmanın çok önemli olmaması, vurulan av hayvanlarını yakınlarına göstermenin çok önemli olmayışı, başarısız geçen avlanmaların avcıyı ruhsal olarak çok az etkilemesi, avlanma esnasında avcının çok az kıskanç olması gibi özellikler avcılarının davranış gelişimlerinden öğrenme ve sınırlara ulaşma basamağının göstergeleri değildir. Bu özellikler trofe, metot veya sportmenlik basamaklarının göstergeleridir. Yine avcılarının ortalama 19 yıllık avcılık geçmişlerinin bulunması, avcılarının av hayvanı vuramama durumunda orta düzeyde üzülmeleri, avcılarının geçmişte yaptıkları olumsuz avlanmaları orta düzeyde sorgulamaları gibi özellikler avcılarının metod veya sportmenlik basamaklarında bulunduğunu göstermektedir.

Avcıların avlanma esnasında fotoğraf makinesi taşımaması, sohbetlerinin içeriğinin hâlâ silah, nişan alma ve atış tekniğinin ve bir önceki avda yapılanların oluşturması gibi özellikler öğrenme veya sınırlara ulaşım basamağının göstergeleridir. Tüm bu göstergeler İzmir ilindeki avcılarının davranış gelişimleri bakımından trofe basamağına yeni ulaştıkları kanaatini vermektedir.

Çizelge 6. Avcıların Hayatında Avın Yeri

Konular	Yüz Üzerinden Önemi
Sohbetlerinizde bir önceki avda yaptıklarınız ne ölçüde konuşuluyor?	80
Sohbetlerinizde silah, nişan alma ve atış teknikleri ne ölçüde konuşuluyor?	73
Sohbetlerinizde doğal kaynakların gelecek nesillere aktarılması ile ilgili konular ne ölçüde konuşuluyor?	68
Geçmişte yaptığınız olumsuz avlanmaları ne ölçüde sorgularsınız?	61
Avlanma tutkusu sosyal yaşamda ne kadar önceliklidir?	61
Avın kaçması sizi ne düzeyde sevindirir?	44
Avlanma bitiminde yasal limitleri doldurmaktan ne kadar hoşlanırsınız?	44
Avlanma bitiminde vurduklarınızı yakınlarınıza göstermekten ne kadar hoşlanırsınız?	35
Avlanma bitiminde eve eli boş dönmekten (av vuramamaktan) ne kadar rahatsız olursunuz?	29
Başarısız geçen avlanmalar (az vurmak veya hiç vuramamak) sizi psikolojik olarak ne kadar olumsuz etkiliyor?	24
Avlanma esnasında ne düzeyde kıskançsınızdır?	17

Törenler, yemek organizasyonları, bayramlar kültürün önemli bileşenlerindedir. Yukarıda “Avcı Dernekleri ile İlgili Bulgular” bölümünün beşinci ve altıncı paragraflarında ifade edildiği gibi İzmir avcılarının bir kısmı bu etkinliklere katılmaktadır.

Sonuç

Av ve yaban hayvanlarının sorunları ekosistem gerçekleri ile çözümlenmek durumundadır. Bu kapsamda yaban hayatı ve yaşama ortamlarının korunması yönünde uluslararası yaptırımlar da bulunmaktadır. Bu yaptırımlar başta yabani flora ve faunanın muhafazasını, bunların gelecek nesillere görsel, bilimsel, kültürel, rekreasyonel, ekonomik ve özgün değerler olarak aktarılmasını sağlayıcı yöndedir. Bütün bunlarla birlikte kaynağı yönetenlerin ve kaynağı kullanan avcılarının sorunlarının her birini önemsemek ve uygun çözüm yolları planlamak gerekmektedir. Nitekim sorunların temelinde planlama, örgütlenme, eşgüdüm ve haberleşme vb. eksikliklerin bulunduğu yıllardır söylenmekte ancak, sorunların kültürle olan ilişkisi önemsenmemekte veya bilinmemektedir.

İzmir ilindeki avcılarının 8 yıllık eğitim düzeyi ve yıllık 7256 YTL’lik gelir seviyesi ülkenin ortalama eğitim ve gelir seviyesinin üstündedir. Ülkemizin köy nüfusu köyden kente göç ile birlikte oldukça azalmıştır. İzmir ilindeki avcılar içinde köyden kente göçen nüfusun payı %24’dür.

İzmir ilindeki avcı derneklerinin büyük bir bölümünün yirmi yılı aşkın bir süredir bir dernek binasında faaliyet göstermesi avcılarının örgütlenme kültürünün bulunduğu bir göstergesidir. Bu bağlamda derneklerin üye resimlerine ait bir köşe yapması geçmişlerine ve üyelerine değer verdiklerinin ve devam eden bir kültürün parçası olduklarının göstergesidir.

Avcıların yakın çevrelerinde bulunmayan yaban hayvanlarına olan özlemlerini derneklerinde buldukları doldurmalar (%54) ile karşılamaktadır. Ancak kırsalda bulunan avcılar av hayvanları ile kentte bulunanlara göre doğada daha sık buluştukları için doldurmaya fazla önem vermemektedir. Yine doldurmanın bakımının güç olması da dernek binasında teşhir etmeyi güçleştirmektedir.

Avcıların ortalama 19 yıldan beri avcılıkla ilgilenmesi, büyük bir çoğunluğunun genç olması ve ailelerinde baba, dede ve akraba avcı bulunması, avcılarının en az haftada bir gün ava gitme arzuları ile avcılarının av köpeği sahiplilik oranının yüksek oluşu avcı kültürünün devam edeceğinin bir göstergesidir.

Avcıların büyük bir çoğunluğunun; üyesi oldukları avcı derneğinin kuruluş amacını bilmesi, üyelerin güçlü bir kültürün ve paylaşılan değerlerin bir ögesi olduğunu kabul etmesi,

üyelerin sosyalleşmeye açık oluşu, üyelerin örgütü simgeleyen bir flama tasarlaması, avcılarının selamlaşma tarzından (rasgele) haberdar oluşu avcı kültürünün varlığı bakımından olumlu özelliklerdendir.

Avcıların çoğunluğunun örgütte kullanılan ortak bir dilin varlığından haberdar olmaması, örgütün kuruluş hikâyesini bilmemesi, örgütte lider ve kahraman olarak kimseyi göstermemesi, bir mazeretten dolayı avcılığı bırakmak durumunda kalan arkadaşlarına yönelik özel bir tören gerçekleştirilmemesi, üyesi oldukları örgüte “sadece aidat ödeyerek” hizmet edeceğini düşünmesi bakımından verdikleri olumsuz cevaplar, örgüt kültürünün tam olarak yerleşmediğinin göstergesidir. Bu durum Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü personelinin İzmir avcılarını etkinliklerinde kullanamama nedeninin de bir göstergesidir.

İzmir ilindeki avcı derneklerinin kuruluş amaçları arasında olan av ve yaban hayvanlarının korunması ve geliştirilmesi, usulsüz ve kaçak avcılıkla mücadele, avcılarının örgütlenmelerinin sağlanması gibi konular 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda kaynak yöneticilerine görev olarak verilmiştir. Kaynak yöneticilerinin bu görevlerini yerine getirebilmesinde avcı dernekleri ile işbirliği içerisinde girmenin oldukça büyük önemi bulunmaktadır. İki örgüt arasındaki işbirliği avcı derneklerinde sağlıklı bir örgüt kültürünün oluşturulması ile daha kolay sağlanabilecektir.

Avcılar için avcılığın sosyal yaşamında orta öncelikli oluşu, yasal limitleri doldurmanın çok önemli olmaması, vurulan av hayvanlarını yakınlarına göstermenin çok önemli olmayışı, başarısız geçen avlanmaların avcıyı ruhsal olarak çok az etkilemesi, avlanma esnasında avcının çok az kıskanç olması, avcılarının ortalama 19 yıllık avcılık geçmişlerinin bulunması, av hayvanı vuramamanın avcıyı orta düzeyde üzmesi, geçmişte yaptıkları olumsuz avlanmaları orta düzeyde sorgulamaları, avcılarının avlanma esnasında fotoğraf makinesi taşımaması, sohbetlerinin içeriğinin hâlâ silah, nişan alma ve atış tekniğinin ve bir önceki avda yapılanların oluşturması gibi göstergeler İzmir ilindeki avcılarının “avcılıktaki davranış gelişimleri bakımından” üçüncü basamağa (trofe basamağına) yeni ulaştıkları kanaatini vermektedir.

Avcılık etkinliği “Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi”ne¹⁸ uyarlandığında, eskiden fizyolojik ihtiyaçları gidermek için gerçekleştirilen avcılık, günümüzde üçüncü basamakta

---

¹⁸ Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi beş basamaktan oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla; fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, sosyal ihtiyaçlar, Kendini gösterme ihtiyacı ve kendini tamamlama ihtiyacıdır. S. Köse, “Güdülemenin Neresindeyiz?”, *Yirmi Birinci Yüzyılın Eşiğinde İşletmecilik Bilimi ve Uygulamaları*

(sosyal ihtiyaçlar: gruba mensup olma, kabul edilme, dostluk) görülmektedir. Nitekim avcıların %41’inin bulunduğu il dışında en az bir kez avlanması, %10,4’unün besin sağlamak amacıyla, %68,9’unun arkadaşlarına (dostluğa) önem verdiği için avlanma etkinliğini gerçekleştirmesi, avcılarının gelirinin ülkenin kişi başına düşen ortalama gelirinden yüksek olması avcılık etkinliğinin artık sosyal ihtiyaçlar basamağında oluşunun göstergelerindedir.

İzmirli avcılarının büyük çoğunluğu kuş avcısıdır. Avcılar avladıkları türleri gelecekte değiştirmek istememekte olup, kuş avcılığı kültürünü devam ettirmek istemektedirler. Avcılığa başlamada doğa sevgisi, bedensel hareket yapma, arkadaşlarla birlikte olma ve doğada yalnız olma isteği öne çıkmaktadır. Bu özellikler avcı kültürünün geçmişten günümüze değişikliğe uğradığının bir göstergesidir.

Avcıların gelecekte avlamak istediği türler ile ilgili cevapları esasında, avcılarının mevcut av ve yaban hayatı yönetim biçimine güvenmediklerinin bir göstergesidir. Nitekim avcılar Türkiye’deki av ve yaban hayvanlarının gelecekteki durumunun bugünkü yapıdan farklı olmayacağını düşündükleri için, aynı türleri avlamak istiyorum değerlendirmesinde bulunmuşlardır. Bu ifadeyle avcılar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün gerçekleştirdiği hizmetlerden memnun kalmadıklarını ve bu hizmetlerin sürdürülebilirliğine de inanmadıklarını belirtmiş olmaktadır.

Avcıların %48’i av ve yaban hayatı ile ilgili düzenlemeleri devletin para toplamak amacıyla yaptığını düşünmesi kaynak yönetimi açısından önemlidir. Diğer bir ifade ile, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü av ve yaban hayatı ile ilgili eylemlerinin nedenlerini avcılarının %48’ine ulaştıramamaktadır. Bu iletişimsizlik av ve yaban hayatı yönetiminde yaşanan sorunların temel kaynağını ortaya koymaktadır.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile avcı derneği yöneticileri, avcılarını yönetirken çeşitli seremoni ve törenleri, hikâye ve efsaneleri, lider ve kahramanları, sembolleri kullanarak sağlıklı bir avcı derneği kültürü oluşturabilirler. Nitekim bu kültür avcılarının daha iyi yönetilmelerini sağlayan ve avcılarının çevrelerinde karşılaşacakları zorlukları aşmalarına yardımcı olan bir araçtır.

Sonuç olarak sağlıklı bir avcı kültürü örgütsel amaçların ve kalıcılığın daha kolay yerine getirilmesine yardımcı olur. Ayrıca sağlıklı bir avcı kültürü paylaşılan değerlerin gelecek kuşaklara taşınmasına, örgütün kişiliğinin ve kimliğinin tanımlanmasına, gerektiğinde yapısal değişimin sağlanmasına daha kolay olanak sağlar.

Kaynaklar

- Bora, M., E., *Avcılığın Kısa Tarihi ve Özü, Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Eğitim Kitabı*, Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü Eğitim yayınları, Ankara 2001.
- Geray, U., “Toplum, Orman Kaynakları, Kültür İlişkileri”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 41, S. 1-2, İstanbul 1991, s. 57-72.
- Geray, U., “Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımla İlgili Eğitim Workshop’u Raporu”, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl 36, S. 6, İzmir 1999.
- Geray, U., “Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde İlkeler”, *Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Politikalar Toplantısı (Tebliğler)*, 06-07 Temmuz 2000, Uludağ, Bursa 2000.
- Geray, U., M. Iğırıcık, “Türkiye’de Av Yaban Hayatı Eğitimi”, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl 39, S. 8, Ankara 2002, s. 5-10.
- Köse, S., “Güdülemenin Neresindeyiz?”, *Yirmi Birinci Yüzyılın Eşiğinde İşletmecilik Bilimi ve Uygulamaları Sempozyumu*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Manisa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayın No: 1, Manisa 1991, s. 117-122.
- Ortega y Gasset, D., *Avcılık Üstüne*, Yapı Kredi Kültür Sanat yayınları, İstanbul 1997.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, “Üretim, İstihdam ve Ücret Verileri”, 2005, <http://tcmbf40.tcmb.gov.tr/cbt.html>.
- 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu, (Resmi Gazete No: 25165, Resmi Gazete Yayın Tarihi:11.07.2003).
- Türkiye İstatistik Kurumu, “Nüfus ve Kalkınma Göstergeleri”, 2005, <http://nkg.die.gov.tr/>